

lagde det, traf man Overenskomst med Sverrig om at maatte benytte et Etablissement af den Art, som dette Land har paa en Ø, der hedder Rønssø, og er beliggende i Nærheden af Gøteborg, og det Gnefte, vi i denne Henseende have, er altsaa det, at man ifølge Overenskomsten med Sverrig kan benytte dette Etablissement. Da vi nu i Begyndelsen af dette Aar altsaa maatte tænke alvorligt paa, hvorledes man vilde forholde sig, hvis Pestsygdommen virkelig skulde udbrede sig til de østersøiske Havne, forespurgte vi hos Sverrig, om vi kunde gjøre Regning paa at benytte Etablissementet paa Rønssø under saadanne Omstændigheder; men dertil svarede fra svensk Side: Nei, det vil sige, der svarede, at man kunde benytte Etablissementet paa den Maade, man havde tænkt sig, at det skulde benyttes, nemlig mod Skibe, der kom fra Orienten, medens man derimod, naar der var Tale om Kvarantæne mod Skibe, der kom hertil i saa stor Mængde, som Skibe fra Ostseens, ikke kunde tilstede denne Benyttelse af Etablissementet paa Rønssø. Derfor kan man ikke, tror jeg, her paa nogen Maade flaa sig til No ved, at man vilde kunne bruge det, man har, hvis en Eventualitet af den Art, som vi her tale om, skulde indtræde. Hvis man altsaa overhovedet ikke ganske vil opgive den Tanke at berede sig paa at modtage en eventuel Pestsmitte, og hvis man ikke ganske vil opgive den Tanke at benytte Kvarantæne mod Pesten — og ingen af Delene antager jeg, man vil, da det vilde være aldeles sridende mod Alt, hvad Sagkyndige tilraade i den Henseende — saa veed jeg ikke rettere, end at det vil være nødvendigt at forstaae sig et Kvarantæneetablisement, idetmindste et saadant for Personer, thi et Etablissement til Desinficering af Gods osv. har jeg, som Lovforslaget viser, opgivet Tanken om at faae gennemført, fordi jeg antager, at det vil kræve forholdsvis altfor store Udgifter; men et Etablissement for Personer kan efter mit Skjøn ikke undværes. Hvad angaar den aldeles foreløbige Kalkule, som Kommissionen her har gjort, kan jeg naturligvis kun sige, at den jo er ganske foreløbig. Det er jo muligt, at Etablissementet ikke vil blive saa kostbart, men det vil dog naturligvis medføre Udgifter af ikke ringe Betydning. — Det er jo ganske vist, at de Dffre, som saaledes paalægges Folk, ser man med megen Uvillie paa, naar man overveie Sagen i et Dieblis, hvor der ikke er nogenformelt Fare, saavidt man kan sene, nogetsteds fra. Naar man diskuterer en saadan Sag under den Slags Forhold, møder man alle mulige Betænkkeligheder og Vanskeligheder, og man ophober til det Yverste de Besværigheder, som ere en Følge af Systemets Gjennemførelse, men jeg skal dog ikke undlade at bemærke, at hele denne Synsmaade faar en hel anden Farve, saaledes som Erfaringen lærte mig i dette Foraar, naar Faren sines et eller

andetsteds fra; thi saa vil man ikke kunne faae nok af Forsigtighedsregler, saa er Intet energisk eller radikal nok i Retning af at holde Folk borte, og saa høres der idelig Tale om, at Mennekeliv er det Vigtigste og Handelsforbindelser osv. noget meget Underordnet i Sammenligning dermed. Jeg vilde derfor ønske, at naar man diskuterer denne Sag i forholdsvis rolige Tider, man da vil gaa en passende Middelvei i den Henseende og erindre, at, naar Ulykken skulde indtræffe og Faren skulde optaa, vilde der dog være et meget betydeligt Ansvar forbundet med ikke at have foretaget det Fornødne itide, da der dog forelaa en Anledning til at overveie Sagen.

Tessen: Hvad den høitærede Minister sigst udtalte, erkjender jeg ogsaa fuldt ud er rigtigt. Jeg tog Ordet for blot at sige, at det maatte bero paa en Misforstaaelse, naar den høitærede Minister havde opfattet mine Ytringer før saaledes, som om det var min Mening, at der ikke skulde gjøres Noget. Dette, i det Hele ikke at gjøre Noget, er Noget, som altid har ligget meget fjernt baade fra min Natur og min Tanke. Jeg udtalte mig derfor netop bestemt for, at der skulde træffes meget kraftige Foranstaltninger for Sundhedsforholdene her i Landet, idet jeg betragter det som et ganske overordentlig nyttigt og det virksomste Middel til at forhindre smitsomme Sygdommes Udbredelse her i Landet, at alle Betingelserne for, at Smittestofferne ikke kunne fænge Individerne, ere tilstede. Det var altsaa i den Henseende, at jeg udtalte mig for netop at gjøre Noget og at gjøre Meget. Jeg vil ikke gjøre den allerfjerne Modstand mod Loven. Jeg mener, at disse Foranstaltninger ogsaa ville være nogle, som Befolkningen altid vil finde høre med til dens Betyggelse; men jeg vil paa den anden Side gjerne være med til at virke hen til, at disse Bestemmelser blive trufne om muligt med endnu større Moderation end den, hvormed jeg erkjender, at de ere foreslaede, idet vi bør lægge den almindelige Omsætning og Forbindelsen mellem Folkene saa saa Hindringer i veien som muligt.

Justitsministeren (Nellemann): Jeg vil blot bemærke det, at jeg selvfølgelig ikke misgjender, men tværtimod er fuldkommen enig i, at et af de vigtigste Midler til at imødegaa en Epidemi er at bringe de hygieiniske Forhold paa de enkelte Steder saa meget i Veiret som muligt og i den Henseende gjøre Alt, hvad der kan gøres, og det er Noget, jeg for min Part ogsaa vil være rede til, saa vidt muligt, at fremme ved enhver Leilighed. Men jeg tror — det er kun det, jeg har villet accentuere — at man ikke kan betragte det som tilstrækkeligt. Selv om man tænker sig, at de almindelige hygieiniske Forhold i en By ere bragte paa en saa høi Fod, som de er muligt at tænke sig, tror jeg ikke, at nogen Sag,